

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 6:13–7:10; 2 Петра 2:5–9;
Бут. 7; 8; 9:1–17; Римл. 6:1–6;
Псал. 106:4.

Пам'ятний вірш:

**«Бо так, як було за днів Ноя, таким буде прихід
Сина Людського» (Матв. 24:37).**

«І побачив Господь, що велике розбещення людини на землі, і ввесь нахил думки серця її – тільки зло повсякденно» (Бут. 6:5). Дієслово «побачив» у наведеному тексті повертає читача до кожного етапу Божого початкового творіння. Однак те, що Бог бачить зараз замість *тов* («добра»), – це *ра* («зло»). Тому Він жалкує про те, що створив світ, який тепер переповнений *ра* (вірші 6, 7).

Проте Боже жалкування також містить елементи спасіння. Єврейське слово «пожалкував» (*нахам*) (вірш 6) перегукується з іменем Ноя (*Ноах*), що означає «потіха» (5:29). Отже, Божа відповідь на це беззаконня, з одного боку, містить заяву про правосуддя, про загрозу знищення беззаконників, а з іншого – обіцяє «потіху», милість і спасіння слухняним.

Таке «двоголосся» вже було чути у випадку з Каїном і Авелем/Сифом; воно повторювалося через протиставлення двох генеалогічних ліній: Сифа («Божі сини») і Каїна («людські сини»). Тепер ми знову чуємо його, коли Бог указує на відмінність між Ноем та рештою людей.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ПОТОПУ

Прочитайте Бут. 6:13–7:10. Який урок ми можемо почерпнути із цієї дивовижної розповіді про ранню історію людства? _____

Як і Даниїл, Ной – пророк, який провіщає кінець світу. Давньоєврейське слово, що означає «ковчег» (*тева́*) (Бут. 6:14), – те ж саме рідкісне слово, запозичене з єгипетської мови й використане щодо «папірусової скриньки», у якій сховали немовля Мойсея. Він був збережений для того, щоб вивести Ізраїль з Єгипту (Вих. 2:3).

До того ж деякі побачили в конструкції ковчега паралелі з ковчегом скинії (Вих. 25:10). Як ковчег під час потопу дав змогу людству вижити, так і ковчег завіту, знак Божої присутності серед Його народу (Вих. 25:22), указує на Божу діяльність щодо спасіння Його народу.

Фраза: «І зробив Ной усе, – як звелів йому Бог, так зробив він» (Бут. 6:22) завершує розділ, присвячений приготуванню до потопу. Дієслово *асá*, «зробив», що стосується дій Ноя, перегукується з дієсловом *асá*, «зроби», у повелінні Божому, з якого розпочався цей розділ (вірш 14), і повторюється п'ять разів (вірші 14–16). Цей відгомін повеління Божого у відгуку Ноя передбачає абсолютну покору Ноя тому, що Бог наказав йому зробити, *асá*. Цікаво, що ця фраза також використана в контексті виготовлення скинії завіту, зокрема й ковчега завіту (Вих. 39:32; 40:16).

«Бог указав Ноеві точні розміри ковчега й дав ясні деталі вказівки щодо його спорудження. Людській мудрості було не до снаги здійснити проект споруди, яка відзначалася б такою великою потужністю та витривалістю. Її Творцем був Бог, а Ной – великим будівничим» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 92).

Паралель між двома «ковчегами» підтверджує їхню загальну функцію викуплення. Отже, послух Ноя зображено як частину Божого Плану спасіння. Ной був урятований тому, що віра спонукала його виконати повеління Бога (див. Євр. 11:7).

Його віра – один з перших прикладів віри, що виявляється в послуху, і це єдино значуща віра (див. Якова 2:20).

Отже, хоч Ной «знайшов милість у Господніх очах» (Бут. 6:8), саме у відповідь на цю вже дану йому благодать Ной був вірний і слухняний повелінням Божим. Чи не так повинно бути з усіма нами?

Прочитайте 2 Петра 2:5–9. Чому була врятована лише сім'я Ноя? Який урок щодо нашої ролі в попередженні світу про прийдешній суд ми можемо почерпнути з історії Ноя?

Понеділок, 18 квітня

ПОДІЯ ПОТОПУ

Дієслово *асá*, «робити», яке стосується дій Ноя, також є ключовим словом у розповіді про створення світу в книзі Буття (1:7, 16, 25, 26, 31; 2:2–4). Учинки Ноя, у яких виявлявся його послух Господу, подібні до Божих дій під час творіння. Такий взаємозв'язок допомагає нам зрозуміти, що у всесвітньому потопі виявилось не лише Божественне покарання людства, але і його спасіння Господом.

Прочитайте Бут. 7. Чому опис потопу нагадує нам розповідь про творіння? Які уроки ми можемо почерпнути з паралелей між цими двома подіями? _____

Під час уважного прочитання розповіді про потоп можна виявити, що тут використано багато слів, спільних з історією творіння: «семеро», «сім» (Бут. 7:2, 3, 4, 10, пор. з 2:1–3); «самця та самицю» (7:2, 3, 9, 16, пор. з 1:27); «за родом її» (7:14, пор. з 1:11, 12, 21, 24, 25); «худоба», «птаство», «все, що плазує» (див. 7:8, 14, 21, 23, пор. з 1:24, 25); «дух життя» (7:15, 22; пор. з 2:7).

Тому історія потопу сприймається як щось подібне до історії творіння. Такі відгомони розповіді про творіння допомагають зрозуміти: Бог-Творець має право й руйнувати (П. Зак. 32:39). Однак ці відгомони також несуть вістку надії: потоп повинен стати новим творінням, з вод, що веде до нового існування.

Рух вод потопу показує, що ця подія повертає в зворотному напрямку акт творіння в Бут. 1. На відміну від Бут. 1, де зображено відділення води вгорі від води внизу (вірш 7),

потоп містить їхнє возз'єднання, оскільки вони прориваються за межі своїх кордонів (7:11).

Цей процес передає парадоксальну вістку: Бог повинен зруйнувати те, що було раніше, щоб забезпечити згодом можливість нового творіння. Творіння Нової Землі вимагає руйнування колишньої, старої. Подія потопу є прообразом майбутнього спасіння світу в кінці часу: «І я побачив нове небо і нову землю. Бо перше небо і перша земля проминули» (Об'явл. 21:1; пор. з Ісаї 65:17).

Що в нашій природі необхідно зруйнувати, щоб це було створене наново? (Див. Римл. 6:1–6).

Вівторок, 19 квітня

ЗАВЕРШЕННЯ ПОТОПУ

У Бут. 7:22–24 описано непереборний і всеосяжний вплив вод, від яких «винищив Бог усяку істоту» (вірш 23). «І прибувала вода на землі сто і п'ятдесят день» (вірш 24). Саме в таких умовах цілковитого знищення й безнадійності «згадав Бог» (8:1). Ця фраза – у центрі текстів про потоп, що підкреслює: указана ідея є головною новиною історії про потоп.

Прочитайте Бут. 8:1. Що означає вислів: «І згадав Бог про Ноя»? _____

Дієслово *захар*, «пам'ятати», означає: Бог не забув і це більше, ніж просто розумова вправа. У біблійному контексті вислів «і згадав Бог» означає виконання Його обітниць і часто вказує на спасіння (див. Бут. 19:29). У контексті потопу словосполучення «і згадав Бог» означає, що вода «заспокоїлась» (8:1) і через певний час Ной зможе залишити ковчег (вірш 16).

Хоч прямої команди на вихід ще не дано, Ной бере на себе ініціативу й посилає спочатку ворона, а потім голуба, щоб перевірити ситуацію. Нарешті, коли голуб не повертається, він розуміє, що «висохла вода з-над землі. І Ной зняв даха ковчегу й побачив» (8:13).

Поведінка Ноя містить практичні уроки. З одного боку, вона вчить нас довіряти Богу, навіть якщо Він ще не говорить прямо; з іншого боку, віра не заперечує цінності розміркову-

вань і перевірки. Віра не виключає обов'язку думати, шукати й аналізувати, чи правильно те, про що ми дізналися.

І все ж таки Ной виходить лише тоді, коли Бог, нарешті, наказує йому зробити це (вірші 15–19). Тобто, навіть знаючи, що вихід назовні безпечний, Ной усе одно покладається на Бога й чекає Його сигналу, перш ніж вийти з ковчега. Він терпляче чекав у ковчегу. «Оскільки Ной увійшов до нього за Божим повелінням, то й тепер чекав указівки, щоб залишити його. Нарешті з Небес зійшов ангел, відчинив масивні двері, звелівши патріархові і його родині вийти й вивести тварин» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 105).

Прочитайте Бут. 8:1; 19:29; Псал. 106:4. Що означає вислів «І Бог згадав»? Що ця істина нині означає для нас, тобто, як Бог показав вам, що Він «пам'ятає» вас?

Середа, 20 квітня

ЗАВІТ

(Частина перша)

Настав момент, коли обіцяний завіт буде виконаний. «І склади Я заповіта Свого з тобою, і ввійдеш до ковчегу ти, і сини твої, і жінка твоя, і жінки твоїх синів із тобою» (Бут. 6:18). На протипагу Божественній загрози винищити (вірш 17) цей завіт є обітницею життя.

Прочитайте Бут. 8:20. Вийшовши з ковчегу, що Ной зробив насамперед і чому? _____

Подібно до Адама і Єви, які, безсумнівно, поклонялися Богові в суботу відразу після шести днів творіння, Ной поклонявся Богу відразу після потопу, що був сам собою ще однією подією творіння. Однак між цими двома актами поклоніння є відмінність. На відміну від Адама і Єви, які безпосередньо поклонялися Господу, Ною довелося вдатися до жертви. Тут уперше в Писанні згадується жертівник. Ця жертва – «цілопалення» (*ола́*), найдавніше жертвоприношення, яке найчастіше здійснювали. Для Ноя це жертвоприношення було подячним (пор. з Числ. 15:1–11), так він хотів висловити вдячність Творцеві за своє спасіння.

Прочитайте Бут. 9:2–4. Як потоп вплинув на раціон людини? Який принцип закладений у Божих обмеженнях?

Унаслідок потопу рослинна їжа більше не була настільки доступною, як раніше. Тому Бог дозволив людям їсти м'ясо тварин. Така зміна в харчуванні призвела до зміни взаємин між людьми і тваринами, на відміну від тих, які були між ними при первісному творінні. У розповіді про творіння йдеться про те, що люди і тварини дотримувалися однієї і тієї ж рослинної дієти й не загрожували одне одному. У світі після потопу вбивство тварин заради їжі спричинило появу стосунків страху і трепету (Бут. 9:2). Щойно люди і тварини почали поїдати одне одного, у них розвинулися стосунки, що абсолютно відрізнялися від тих, якими вони насолоджувалися в Едені.

Однак Боже допущення мало два обмеження. По-перше, не всі тварини були придатні для їжі. Перше обмеження полягало в розмежуванні між «чистими і нечистими» тваринами, яке було частиною порядку творіння (див. 8:19, 20; пор. з 1:21, 24). Друге обмеження, яке було явним і новим, полягало в утриманні від вживання крові, адже в крові – життя («душа») (9:4).

Четвер, 21 квітня

ЗАВІТ

(Частина друга)

Прочитайте Бут. 8:21–9:1. Яке значення Божого зобов'язання зберегти життя? Як Боже благословення сприяє виконанню цього зобов'язання? _____

Зобов'язання Бога зберегти життя було актом благодаті, а не результатом людських заслуг. Господь вирішив зберегти життя на Землі попри лихі дії людства (вірш 21). У тексті 22 буквально сказано: «По всі дні землі»; тобто доки існує ця нинішня Земля, пори року змінюватимуться й життя підтримуватиметься. Отже, Бог не відмовився від Свого творіння.

По суті, наступний текст, у якому йдеться про Боже благословення, повертає нас до початкового творіння з його благо-

словенням (1:22, 28; 2:3). У певному розумінні Господь давав людству шанс розпочати все заново.

Прочитайте Бут. 9:8–17. Яке значення має веселка? Як цей «знак заповіді» (вірш 12) пов'язаний з іншим знаком заповіді – суботою? _____

Фраза «Я укладу/встановив заповідь» повторюється тричі (9:9, 11, 17), указуючи на кульмінацію й виконання Божої початкової обітниці (6:18). Тексти 9:9, 11, 17 паралельні текстам про шостий день у розповіді про творіння, а тексти 9:13–16 паралельні текстам про сьомий день, суботу, у розповіді про творіння. Семикратне повторення слова «заповідь» усередині розділу 9 перегукується із суботою. Як і субота, веселка є «знаком заповіді» (9:12, 13, 16; пор. з Вих. 31:12–17). Як і субота, веселка має універсальний характер; вона поширюється на весь світ. Подібно до того як субота (знак творіння) призначена для всіх і всюди, обітниця про те, що іншого всесвітнього потопу не буде, також призначена для всіх і всюди.

Наступного разу, коли ви побачите веселку, поміркуйте про всі дані нам Божі обітниці. Чому ми можемо довіряти цим обітницям і як веселка підтверджує це?

П'ятниця, 22 квітня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Особливо повчальне порівняння менталітету та поведінки людей і стану світу до потопу й людей у наші дні. Проаналізуйте ці паралелі.

«Гріхи, які вимагали покарання в допотопному світі, є й у наші дні. Страх Божий залишив серця людей, а до Його Закону вони ставляться з байдужістю і зневагою. Своєю великою любов'ю до всього світського сучасне покоління уподібнюється до допотопних людей... Бог засудив людей допотопного світу не за те, що вони їли й пили... Їхній гріх полягав у тому, що вони вживали ці дари, не виявляючи вдячності до Подателя, та опоганювали себе, потураючи бажанню свого апетиту без усяких меж. Одруження саме собою не було порушенням закону. Шлюб був задумом Божим, однією з перших постанов,

4
у р о к
установлених Творцем. Він дав спеціальні вказівки щодо цього обряду, наділивши його святістю і красою. Однак Божі вказівки були забуті, справжнє призначення шлюбу спотворене; він почав служити задоволенню пристрастей.

Таке ж становище зауважується й сьогодні. Люди зловживають тим, що законне... Обман, хабарництво і злочинство залишаються без осуду як серед вищих, так і нижчих прошарків суспільства. Преса рясніє повідомленнями про вбивства... Дух анархії охопив цілі народи, а воєнні події, які час від часу викликають жах світу, свідчать лише про прихований вулкан пристрастей і беззаконня, який, вийшовши один раз з-під контролю, принесе Землі спустошення. Картини із життя допотопного світу, змальовані на сторінках богонатхненної Книги, правдиво повідомляють про той стан, до якого прямує сучасне суспільство. Тепер, у нашому столітті, у країнах, що називають себе християнськими, щоденно здійснюються не менш жахливі злочини, як і ті, за які були знищені прадавні грішники» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 101, 102).

Запитання для роздумів:

1. Які загальні характеристики суспільства до потопу й нашого суспільства? Як ці характеристики свідчать про благодать і любов Господа, Який досі намагається спасти кожну людину?
2. Деякі люди стверджують, що потоп Ноя був локальною подією. Чому ця ідея хибна? Якби це було правдою, то чому кожна локальна повінь (і кожна веселка) свідчили б, що Бог сказав неправду?

«БУДЕ ПОБЛАГОСЛОВЛЕНИЙ РІД БЕЗНЕВИННИХ»

Ендрю Мак-Чесні

Після заходу сонця родина Рейнеке, що мешкає в центральній частині Південної Африки, залишала роботу на кукурудзяному полі і збиралася навколо великого кухонного столу за вечерею у своєму невеликому фермерському будинку. Батько, мати та їхні семеро синів й чотири доньки щовечора на вечерю готували кукурудзяну кашу, картоплю, гарбуз та м'ясо. Після цього діти прибирали зі столу, а батько розгортав Біблію, аби провести сімейне богослужіння.

Цього вечора батько розгорнув Біблію і прочитав: «Пам'ятай день суботній, щоб святити його! Шість днів працею і роби всю працю свою, а день сьомий – субота для Господа, Бога твого: не роби жодної праці ти й син твій, та дочка твоя, раб твій та невілниця твоя, і худоба твоя, і прихोцько твій, що в брамах твоїх...» (Вих. 20:8–20).

«Послухайте, – спантеличено сказав батько. – Тут сказано: шість днів працею, а сьомого дня відпочивай». Ідея відпочинку сьомого дня була для нього новою. Уся сім'я святкувала неділю.

Батько зробив позначку на полях своєї Біблії. Поряд зі словами «шість днів працею» він написав: «Час орати». Поряд зі словами «не роби жодної праці» написав: «Час відпочивати». Так уся сім'я почала дотримуватися суботи. Згодом ще троє сусідів приєдналися до них у святкуванні суботи.

Через деякий час літературний євангеліст, адвентист сьомого дня, зайшов на ферму і продав голові сім'ї невелику книжку під назвою «Завіт Бога з людиною».

Завдяки цій книзі батько і мати вперше дізналися про Адвентистську Церкву, члени якої так само, як і вони, поклоняються Богові сьомого дня тижня – у суботу. У нас немає точних історичних свідчень про те, що подружжя Рейнеке приєдналося до Церкви адвентистів сьомого дня, але ми знаємо напевно: четверо з їхніх одинадцятьох дітей стали адвентистами. Один з їхніх онуків, Гедеон Рейнеке, – пастор, який допомагає курирувати місіонерську роботу в Південній Африці та чотирнадцяти інших країнах як виконавчий секретар Південного Африкансько-Індоокеанського дивізіону.

Гедеон розповідає, що своєю адвентистською спадщиною він завдячує дідусеві й бабусі, котрі просто читали Біблію та підкорялися їй. «Я молюся, аби переказ цієї історії привів до Ісуса Христа ще багатьох людей», – каже він.

Приношення тринадцятої суботи цього кварталу будуть спрямовані на підтримку проповіді Євангелія в Південному Африкансько-Індоокеанському дивізіоні. Дякуємо вам за ваші щедрі приношення.